

FOTO: ANNE VANDENBOSCH

Bij aanvang van de ResPig-audit neemt men de nodige tijd om het bedrijf volledig te screenen. An Vanderzeypen, Hylke Segers en Ann Daems (v.l.n.r.) overlopen samen met Koen De Neve de bedrijfsparameters en -werking.

Ademhalingsziekten aanpakken met ResPig

Enkele maanden geleden zaten we rond de tafel bij varkenshouder Koen De Neve in Aalter. Zijn bedrijf onderging de ResPig-bedrijfsaudit van de firma Intervet/Schering-Plough Animal Health. – ANNE VANDENBOSCH –

verzonden. Het is dan een zestal weken wachten op de resultaten.

We voeren ook een economische simulatie uit. Door bedrijfsspecifieke gegevens te koppelen aan economische parameters berekent het computerprogramma of de voorgestelde vaccinaties interessant zijn om op het geanalyseerde bedrijf door te voeren of niet. Er wordt met andere woorden een volledig financieel plaatje gemaakt. Met al deze informatie zullen we aanbevelingen doen. Is het interessant om te vaccineren? Welke vaccins kunnen we achterwege laten? Ook omtrent management en het dagelijkse werk op het bedrijf zullen we adviezen formuleren indien deze bijdragen aan de bedrijfsprestaties van het doorgelichte bedrijf.

Een half jaar later brengen we een opvolgingsbezoek aan het doorgelichte varkensbedrijf. We evalueren de maatregelen die al werden doorgevoerd en bespreken eventuele verdere acties."

Bedrijfscreening

We wonen een ResPig-audit bij op het varkensbedrijf van Koen De Neve in Aalter. Koen nam dit bedrijf begin 2003 over van zijn ouders. Het ligt net achter het bedrijventerrein. "Hier zitten 180 zeugen, 30 gelten, 500 biggen en 950 vleesvarkens", vertelt Koen. "Op een tweede locatie in Eeklo staat nog een afmeststal voor 500 vleesvarkens. Ik heb een vergunning om de zeugenstapel hier uit te breiden naar 250 zeugen. Het is op termijn de bedoeling om alle dieren hier in Aalter te huisvesten."

Uitgebreide audit

"De ResPig-bedrijfsaudit bestaat uit een algemeen gedeelte over onder meer het bedrijfsmanagement, de huisvesting, het stalklimaat, met daaraan gekoppeld een ziekteaudit waarin we nagaan of bepaalde symptomen zoals hoest, niezen en transtropen waarneembaar zijn", vervolgt Ann Daems, dierenarts en auditmanager bij Intervet/Schering-Plough AH. "We overlopen ook de technische data (groei, voederconversie, ...) van het bedrijf indien deze beschikbaar zijn. Ten slotte bekijken we de ernst van de ziekte en beoordelen we deze aan de hand van klinische symptomen, bloedonderzoek (serologische screening) en slachtlijnonderzoek. De bloedstalen worden naar het servicelaboratorium van Intervet in het Nederlandse Boxmeer

Ondanks het gebruik van diergeneesmiddelen worden varkensbedrijven nog steeds geconfronteerd met ademhalingsproblemen. Het voorkomen en onder controle houden van ademhalingsziekten, blijft dan ook een uitdaging voor varkenshouder en dierenarts.

"Het aantal ziekteverwekkers, de samenwerking tussen ziekteverwekkers en de situatie op het varkensbedrijf maken de aanpak van ademhalingsziekten bijzonder ingewikkeld", aldus Hylke Segers, marketeer *swine and poultry* bij het diergeneeskundig bedrijf Intervet/Schering-Plough AH. "Op elk bedrijf zijn de aanpak en de oplossingen dus anders. Om grip op deze situatie te krijgen, ontwikkelden we ResPig, een instrument voor een structurele aanpak van deze problematiek."

Ann Daems overloopt samen met Koen en An Vanderzeypen, bedrijfsbegeleidend dierenarts van Aveve Veevoeding, de vragenlijst van de audit. Zo komen we onder meer te weten dat er op minder dan 1 km van Koens bedrijf nog een varkensbedrijf ligt. Deze situatie komt op de scorekaart overeen met het cijfer 1. De scores gaan steeds van 0 tot en met 3, waarbij 0 staat voor geen risico en 3 voor een ernstig risico. Koen houdt zijn gelten minstens 5 weken in quarantaine. Ook dit antwoord krijgt een score 1. Op het moment van dit eerste bezoek koopt Koen zijn jonge zeugen nog bij 2 fokkerijorganisaties, met de bedoeling op termijn om te schakelen naar 1 type zeug. De huidige situatie krijgt echter een score 3. Het sperma komt wel van 1 KI-centrum. Hij is niet op de hoogte of zijn leverancier al PRRSV-vrij is, dit wordt dus score 2. Koen werkt volgens

lende types voerbakken worden gebruikt, had Koen problemen om deze op elkaar af te stemmen. Koen veranderde in overleg met voerleverancier Aveve Veevoeding al van korrel naar kruimel, nu gebruikt hij meel. Gezien de grotere stofproductie, met dus een verhoogd risico op ademhalingsproblemen, krijgt meel een score 2. Op dit bedrijf wordt putwater gebruikt en worden de leidingen maandelijks gereinigd met Cid Clean. Ook de bewaring en gebruik van medicatie wordt onder de loep genomen. Koen houdt een zeugenboekhouding bij, maar van de vleesvarkens enkel de groei. Met de huidige voerinstallatie kan hij geen voerconversie per hok of afgeleverde groep berekenen.

Koens stallen zijn uitgerust met mechanische ventilatie. De vleesvarkens zitten redelijk krap gehuisvest waardoor hier een score 3 wordt gegeven. Zieke dieren houdt

kens. Daardoor is de homogeniteit bij de oudste vleesvarkens minder goed. Gemiddeld bedraagt de groei tussen 20 kg en slachtgewicht 670 g. Koen hoopt met het nieuwe zeugenras 700 g te behalen. De gemiddelde sterfte bij de biggen bedraagt 1,5% en bij de vleesvarkens 3,5%, een score van 2. Koen schat dat de gezondheidskosten, zonder vaccinaties, minder dan een 1,5 euro per big en 1 euro per vleesvarken bedragen, wat voor een score 0 zorgt. Ann overloopt de aan- en afwezigheid van een hele reeks (ademhalings)ziekten en symptomen tijdens de voorbije 6 maanden. APP bleek voor de compartimentering een belangrijk sluimerend probleem op dit bedrijf. Deze problematiek verbeterde aanzienlijk, tot de recente sterke uitbraak. Blijkbaar leidde een slechte afstelling van de ventilatiekleppen tot een koudeluchtval op de dieren. Dit werd intussen aangepast, maar de varkens hadden natuurlijk de voorbije weken diverse symptomen. Koen merkt bijvoorbeeld op dat de varkens behoorlijk wat hoesten en niezen en ook traanstrepen (conjunctivitis) vertonen. Dierenarts An Vanderzeypen bevestigt de aanwezigheid van enkele longletsels bij de recente sterfgevallen. Ook de toegepaste vaccinaties worden overlopen en gescoord. Zo worden de zeugen om de 4 maanden geënt tegen PRRS met een levend vaccin. De gelten worden gevaccineerd geleverd en 4 weken nadien opnieuw gevaccineerd. Koen vaccineert de biggen op 3 dagen en na het spenen tegen mycoplasma. Tegen APP, griep, de ziekte van Glässer, PCV (circo) en snuffelziekte vaccineert Koen (nog) niet.

Ann noteert ineens ook enkele economische parameters zoals prijzen van de slachtvarkens, het voer, medicatie, afschrijvingen om ook de economische analyse te kunnen maken.

Heel het gezelschap duikt vervolgens de stallen in. Er worden bloedstalen genomen bij de biggen (5 en 10 weken) en de vleesvarkens (15 en 20 weken). Tussen beide bezoeken gaan beide dierenartsen ook slachtlinggegevens noteren in slachthuis Goossens in Waregem waar Koen zijn slachtvarkens levert.

Tweede bezoek brengt duidelijkheid

Zes weken na dit eerste bezoek zitten we opnieuw bij Koen rond de tafel. Ann Daems heeft de resultaten van de computerberekeningen meegebracht. Er wordt met een kleurensysteem gewerkt: donkergroen staat voor zeer goede parameter met een laag risico, licht groen is nog oké, bij oranje verhoogt het risico en is verbetering wenselijk; een rode kleur wijst op gevaar, verbetering is noodzakelijk. Vermits Koen intussen overging naar 1 leverancier van gelten is zijn eerste rode aandachtspunt intussen al aangepakt, de

An Vanderzeypen neemt bloed bij de dieren van 10 weken oud.

FOTO: ANNE VANDENBOSCH

het vijfwekensysteem, waardoor hij goed *all in all out* kan toepassen. Sinds 2008 zijn de batterijen en vleesvarkensstallen gecompartmenteerd. In het kader van de ademhalingsproblematiek is dit een zeer gunstige aanpassing. Het verleggen gebeurt enkel bij de biggen, daarna blijven dezelfde dieren altijd samen. Ann overloopt vervolgens enkele hygiëne maatregelen en kruist aan welke Koen al toepast op zijn bedrijf. Omdat verschil-

men zo veel mogelijk apart, maar door de toegenomen productie lukt dit niet steeds. Dan belanden ze in een apart hok in de afdeling.

Vervolgens werden in de audit de diergezondheid en de bijhorende kosten onder de loep genomen. Enkele weken voor ons bezoek was er een uitbraak van *Actinobacillus pleuropneumoniae* (APP), de oorzaak van besmettelijke pleuropneumonie (eenzijdige longontsteking) bij var-

quarantaine gebeurt nu 8 tot 10 weken in een aangepaste oude koestal. Koen liet na het eerste bezoek ook het putwater controleren. Een bacteriële infectie in de opslagtank wees op insijpelend regenwater. Hij

op Koens bedrijf aanwezig waren. Deze werden bevestigd in het slachthuis, algemeen krijgen de slachthuisbevindingen een oranje kleur, maar de longen veelal een rode score, ook de leverscore was

Dat baart Ann niet echt zorgen, maar een aanpassing van het vaccinatieschema is wenselijk. Omdat het bedrijf volgens het vijfwekensysteem werkt, is het zeker haalbaar om de zeugen volgens het 6-60-schema te enten, dit betekent op dag 6 in de kraamstal en op dag 60 in de dracht. De neusscore is wel ongunstig. De vaststellingen in het slachthuis wijzen op atrofische rhinitis. Ann adviseert om in de toekomst zeker de zeugen te vaccineren tegen snuffelziekte.

“Na een half jaar komen wij bij u terug want dan zal er een tweede audit uitgevoerd worden om de getroffen maatregelen economisch te evalueren”, besluit Ann het bezoek.

Voor dierenartsen

“Ik ben heel wat wijzer geworden uit deze ResPig-audit”, benadrukt Koen. “De managementadviezen zijn algemeen gunstig, zowel voor de ademhalingsziekten als voor de darmgezondheid. Mijn bedrijf is de voorbije maanden zeker gezonder geworden!”

Dierenartsen kunnen per bedrijf dat ze wensen te analyseren ‘credits’ bij Intervet/Schering-Plough kopen. Ze krijgen toegang tot de audittool waardoor ze online de bedrijfsgegevens kunnen inbrengen en een werkmap met handleiding om de audit correct uit te voeren, een leidraad voor de interpretatie van het bloedonderzoek en een handleiding voor de economische simulator. Er zal een verschillend tarief gehanteerd worden naargelang het bedrijfstype (vleesvarkenbedrijf, gesloten bedrijf of vermeerderingsbedrijf). ■

Bij de varkens van 20 weken geeft Koen assistentie bij het nemen van de bloedstalen.

FOTO: ANNE VANDENBOSCH

plant nu een rechtstreekse aanvoer op de leidingen. Koen krijgt het advies om zowel 0,75 m² per vleesvarken als een aparte ziekenboeg te voorzien.

Bij het overlopen van de gezondheidsstatus blijken duidelijk de ademhalingsproblemen die tijdens het eerste bezoek

niet goed, wat wijst op wormbesmetting. De bloeduitslag toonde aan dat de acute APP-infectie grotendeels voorbij was op het moment van de staalnames. Er werden geen circo- of griepproblemen vastgesteld. Voor PRRS werden enkele hoge waarden gevonden bij de oudere dieren.